

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ
เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน
เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*

DEVELOPING A LEARNING MANAGEMENT MODEL ACCORDING TO
THE BUDDHIST WAY TO PROMOTE LIFE SKILLS AND PUBLIC
CONSCIOUSNESS TOGETHER WITH LEARNING MATERIALS ON
THE TOPIC OF BUDDHA, DHAMMA,
AND SANGHA FOR GRADE 6 STUDENTS

เทพนารี เจริญศรี*

Thepnaree Charoensri*

โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา

Tesaban 4 School (Ban Laem Sai), Under the Songkhla Municipality, Thailand

*Corresponding Author E-mail: tapenaree@gmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ 2) พัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ 3) ทดลองใช้แบบแผนการจัดการเรียนรู้ และ 4) ประเมินผลแบบแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) จำนวน 25 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบแผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ และแบบสำรวจความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ด้านผลการวิเคราะห์หลักสูตร ควรจัดให้ผู้เรียนเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

* Received February 1, 2024; Revised September 25, 2024; Accepted September 26, 2024

ด้านสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ขาดจิตสาธารณะ นักเรียนเรียนรู้โดยเน้นการจดจำ ไม่มีจิตอาสา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง มีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ผ่านการเผชิญสถานการณ์และสร้างองค์ความรู้ จึงจะให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พบว่า ประสิทธิภาพ 84.29/81.77

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ผลการประเมินทักษะชีวิตและจิตสาธารณะของนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดีขึ้นไป

คำสำคัญ: การเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ, ทักษะชีวิต, จิตสาธารณะ

ABSTRACT

The development of a learning management model under the Buddhist ways to promote life skills and public consciousness, with learning materials on the Buddha, the Dharma, and the Sangha, aimed to 1) study the conditions and problems of learning management, 2) develop a learning management model, 3) test the learning management model, and 4) evaluate the learning management model. The sample group consisted of 25 grade 6 students at Tesaban School 4 (Ban Lamsai), selected by cluster sampling. The research instruments were interviews, learning management models, learning materials, achievement tests, life skills and public consciousness assessments, and satisfaction surveys. Data were analyzed using Percentage, Mean, Standard Deviation, and a T-test and presented in a descriptive format.

The research showed that:

1. Study Results of the conditions and problems of learning management for Social Studies Subject on the curriculum revealed that students should be taught about the Buddha, the Dharma, and the Sangha. Regarding conditions and problems of teachers' learning management, they were not connected to real life and lacked public consciousness. Students learned by focusing on memorization without the public mind. Therefore, learning management must

allow students to practice and have the opportunity to learn together with their friends through facing situations and creating knowledge. This will enable students to develop life skills and public consciousness.

2. The results of developing a learning management model based on the Buddhist ways to promote life skills and public consciousness with learning materials on the Buddha, the Dharma, and the Sangha, had the efficiency at 84.29/81.77.

3. The experiment's results, using a learning management model based on Buddhist ways to promote life skills and public consciousness with learning materials on the Buddha, the Dharma, and the Sangha, found that students had higher academic achievement after studying than before.

4. Overall, the evaluation results of students' life skills, public consciousness, and satisfaction were at a good level or higher.

Keywords: Learning based on the Buddhist ways, Life skills, Public consciousness

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของข้อมูล ข่าวสารไร้พรมแดน และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก มนุษย์ในยุคศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นจะต้องมีความสามารถที่จะดำรงชีวิตให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยจากความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสาเหตุที่สังคมมนุษย์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทักษะชีวิตที่ได้รับการพัฒนาจากระดับที่มนุษย์สามารถพึ่งพาตนเองได้ จนกระทั่งสามารถทำให้เป็นที่พึ่งพาต่อสังคมได้จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาในยุคนี้ (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี, 2553) การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้กำหนดไว้ในการศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 ว่า คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิต และการพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรมจิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน รวมทั้งรู้จักการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558)

จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า ยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายหรือมีปัญหา เนื่องจากในการสอนวิชาสังคมศึกษาครูจะเน้น เนื้อหามากเกินไป เน้นการสอนแบบบรรยาย นักเรียนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้นักเรียนขาดการมีส่วนร่วมและกระบวนการคิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสงขลา รายวิชาสังคมศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2564-2565 (หน่วยศึกษานิเทศก์ เทศบาลนครสงขลา, 2565) พบว่า มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เฉลี่ยร้อยละ 53.70 และ 54.14 ตามลำดับ และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา เฉลี่ยร้อยละ 52.45 และ 53.12 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ทั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และในรายวิชาสังคมศึกษาคะแนนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ปีการศึกษา 2564-2565 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2564 และปีการศึกษา 2565 ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 61.30 และร้อยละ 62.50 ตามลำดับ จากผลการทดสอบทำให้เห็นได้ว่า นักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) มีผลการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 (งานวัดและประเมินผล โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย), 2565) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนยังไม่มีคุณลักษณะในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน โรงเรียนมีสื่อในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ครูขาดสื่อที่มีประสิทธิภาพและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สุดท้ายจึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย นักเรียนขาด ความสนใจตลอดจนขาดการฝึกฝน จึงเป็นสาเหตุทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร (วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2552) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารการวัดผลประเมินผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ปีการศึกษา 2564-2565 และได้ข้อค้นพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม เป็นประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ และยังต้องพัฒนาเทคนิคการสอน พัฒนาเทคนิคการประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน และพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตลอดจนปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ สามารถนำความรู้และหลักธรรมคำสอนในศาสนา

ไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนได้ให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากแนวคิดของเพียร์เจต์ กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่ดีว่าการเจริญงอกงามทางสติปัญญาเป็นผลมาจากการสัมพันธ์ปะทะกับสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ โดยการจัดหาสื่อที่หลากหลายและวิธีการสอนที่เหมาะสมใช้ประกอบการเรียน เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาในระดับสูงต่อไป จากปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมองเห็นข้อบกพร่องและต้องการปรับปรุงพัฒนาสื่อการสอนและวิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติกิจกรรมค้นหาคำตอบด้วยตนเอง จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบวิธีการสอนและจัดทำสื่อและนวัตกรรมที่หลากหลาย พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกทำงานที่ตนสนใจวางแผนในการทำงานร่วมกัน ศึกษาหาข้อมูลความรู้ที่จำเป็น และลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้จนได้ข้อค้นพบหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ แล้วจึงเขียนรายงานและนำเสนอต่อสาธารณะชน เก็บข้อมูลและนำผลงานและประสบการณ์ทั้งหมดมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดค้น และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ที่ได้รับทั้งหมด (ทิตินา แหมมณี, 2555) โดยนำมาใช้ประกอบเอกสารประกอบการเรียนที่เป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นอกจากจะเน้นผลด้านการพัฒนาสมองแล้ว ยังเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในวัยรุ่นที่มีพลังมาก ต้องแสดงออกอยู่เสมอ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ จึงเป็นวิธีการใช้พลังงานของวัยรุ่นไปในทางที่ดี เกิดการเรียนรู้ที่ดี เมื่อพลังส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในงานแล้ว เยาวชนวัยรุ่นก็จะเหลือพลังอยู่น้อย โอกาสที่จะใช้พลังไปในทางที่ไม่ควรก็ต้องน้อยลง การสอนโดยเข้าชั้นเรียนธรรมดา ฟังครูบรรยาย ทำแบบฝึกหัด เตรียมสอบ สอนได้แล้วจบเลยจะทำให้ผู้เรียนมีพลังเหลือใช้อยู่มาก

ด้วยสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม เพราะวิธีการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนจะได้โอกาสมมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น และสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ตรง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ได้พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ มีความสามารถในการถ้อยแถลงการเรียนรู้ กระบวนการแก้ปัญหาของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนและนำไปประยุกต์ใช้กับสภาพชีวิตจริงได้ด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. ประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁): การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.1 แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) วิเคราะห์นโยบาย จุดมุ่งหมาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 2) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) 3) หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4) เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 เนื้อหา

- วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
- วิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

1.4 เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ 1 ประกอบด้วย 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร และ 2) แบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁): การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1 แหล่งข้อมูล/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- รวบรวมและตรวจสอบคุณภาพร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

- สร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ที่ใช้ในการทดลอง 3 ครั้ง คือ 1) แบบเดี่ยว จำนวน 3 คน 2) แบบกลุ่มเล็ก จำนวน 9 คน และ 3) ภาคสนาม จำนวน 30 คน

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ใช้ระยะเวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 11 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

2.4 เครื่องมือในการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบการเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂): การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) สังกัดเทศบาลนครสงขลา ที่กำลังศึกษาวิชาสังคมศึกษา ส16101 อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 61 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) สังกัดเทศบาลนครสงขลา จำนวน 1 ห้องเรียน ที่กำลังศึกษาวิชาสังคมศึกษา ส16101 อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 25 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) จากการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา รหัส ส16101 เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เวลาเรียนในช่วงโมงเรียนตามปกติ

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂): การประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) สังกัดเทศบาลนครสงขลา ที่กำลังศึกษาวิชาสังคมศึกษา ส16101 อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 61 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) สังกัดเทศบาลนครสงขลา จำนวน 1 ห้องเรียน ที่กำลังศึกษาวิชาสังคมศึกษา ส16101 อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 25 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) ทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ และ 2) ความพึงพอใจ

4.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

4.4 เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบประเมินทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาเรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ วิชาสังคมศึกษา เวลา 21 ชั่วโมง และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 (ทุกข์) กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 (สมุทัย) สาเหตุ หรือตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 3 (นิโรธ) ผล หรือผลการทดลอง ขั้นที่ 4 (มรรค) วิธีแก้ปัญหา หรือวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นที่ 5 ขึ้นประเมินผลและสรุปผล ส่วนด้านสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ขาดจิตสาธารณะ นักเรียนเรียนรู้โดยเน้นการจดจำ ไม่มีจิตอาสา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง มีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ผ่านการเผชิญสถานการณ์และสร้างองค์ความรู้ จึงจะให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการทดสอบระหว่างเรียน (E_1) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.29 และผล การทดสอบหลังเรียน (E_2) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.77 แสดงว่า ประสิทธิภาพ 84.29/81.77 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การคำนวณหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ
กระบวนการ (E_1)	30	356	300.07	84.29	84.29/81.77
ผลลัพธ์ (E_2)	30	30	24.53	81.77	

จากตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการทดสอบระหว่างเรียน (E_1) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.29 และผลการทดสอบหลังเรียน (E_2) มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 81.77 แสดงว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 84.29/81.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p
ก่อนเรียน	25 คน	30	10.40	3.42		
หลังเรียน	25 คน	30	24.76	2.76	42.731**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}$ =24.76, S.D.=2.76) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ =10.40, S.D.=3.42)

4. ผลการประเมินด้านทักษะชีวิตของนักเรียนในการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีขึ้นไป ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ด้านจิตสาธารณะพบว่า นักเรียนมีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีขึ้นไป และผลการศึกษาความพึงพอใจพบว่า ความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาเรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ วิชาสังคมศึกษา เวลา 21 ชั่วโมง และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 (ทักข) กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 (สมุทัย) สาเหตุหรือตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 3 (นิโรธ) ผล หรือผลการทดลอง ขั้นที่ 4 (มรรค) วิธีแก้ปัญหา หรือวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นที่ 5 ขึ้นประเมินผลและสรุปผล ส่วนด้านสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ขาดจิตสาธารณะ นักเรียนเรียนรู้โดยเน้นการจดจำ ไม่มีจิตอาสา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง มีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ผ่านการเผชิญสถานการณ์และสร้างองค์ความรู้ จึงจะทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้อยู่ตามแนววิถีพุทธ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน จะส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ และเป็นเรื่องที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่จะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ที่จะอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับทิตินา แคมมณี ได้ให้กล่าวว่ารูปแบบการสอนเป็นสภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความจริงต่าง ๆ โดยประกอบด้วย กระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือรูปแบบการสอนจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ อีกทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน

เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่พัฒนาขึ้นนั้นบูรณาการกับเอกสารประกอบการเรียน ซึ่งจะช่วยให้ให้นักเรียนมีคู่มือในการเรียนรู้ (ทิตินา แคมมณี, 2555) สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ประชุมชนะ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเอกสารประกอบการเรียนว่าทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีระบบและเป็นขั้นตอนเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตรรายวิชา กำหนดขอบเขตของ เนื้อหาวิชา การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การค้นคว้าเนื้อหาอย่างละเอียด การเขียนกิจกรรม การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ตลอดจนการจัดทำหนังสือและตำราอ่านประกอบ และทำให้มีคู่มือสอนที่สะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียน บรรลุผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อครูอาจารย์ที่สอนแทน สามารถ ดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอนได้ หรือประโยชน์ต่อครูอาจารย์หรือผู้ที่สนใจนำไปเป็น แนวทางหรือปรับปรุง ประยุกต์ให้เหมาะสม การประยุกต์ใช้ภาษาในบริบทใหม่ ผู้เรียนสามารถ นำความรู้และทักษะการใช้ภาษาในห้องเรียน ไปปรับใช้ได้จริงในบริบทที่ใกล้เคียง หรือ เชื่อมโยงไปใช้ในบริบทใหม่ (สมศักดิ์ ประชุมชนะ, 2552) และรัตน์ บัวสนธ์ ได้กล่าวถึงข้อดี ของเอกสารประกอบการเรียนไว้ดังนี้ 1) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ประหยัดเวลาและ งบประมาณ สำหรับผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อให้การจัดการเรียน การสอนเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ 3) เป็นการจัดการ เรียนรู้ที่มีลักษณะก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทั้งที่เป็นการปฏิสัมพันธ์แบบโต้ตอบกลับในทันที เช่น การสนทนาผ่านคอมพิวเตอร์และการ ออกอากาศสด และปฏิสัมพันธ์แบบในช่วงเวลาที่ต่างกัน ได้แก่ การฝากข้อความ คำถามไว้บน กระดานข่าว หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ผู้เรียนจะได้รับเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้อย่างถูกต้อง ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเข้าใช้เมื่อไร เพราะเนื้อหาสาระนั้นได้จัดเตรียมไว้แล้วอย่างเป็น ระบบ ซึ่งต่างจากการเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่ได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลที่อาจจะมีการแปร เปลี่ยนไปตามตัวผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (รัตน์ บัวสนธ์, 2552)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและ จิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รูปแบบมีประสิทธิภาพ 84.29/81.77 สูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริม ทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และยังเป็น เครื่องมือชนิดหนึ่งที่ครูสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผล เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมายและสมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน เทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในการ

พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ว่าถ้าบุคคลได้กระทำ หรือฝึกฝน ทบทวนบ่อย ๆ ก็จะกระทำได้ดีและเกิดความชำนาญ แต่ถ้าไม่ได้ฝึกฝนหรือทบทวนบ่อย ๆ ก็จะกระทำสิ่งนั้นได้ไม่ดีและไม่เกิดความชำนาญ นอกจากนี้ ทฤษฎีการวางเงื่อนไข และการเสริมแรงของสกินเนอร์ เน้นที่ปฏิกิริยาตอบสนอง คือ พฤติกรรมที่ทำด้วยความสมัครใจและสิ่งทีกระทำให้ปฏิกิริยาตอบสนอง คือ ตัวเสริมแรง ทฤษฎีของสกินเนอร์สนับสนุนให้ใช้เครื่องช่วยสอน คือ เอกสารการเรียนรู้ ให้ความสำคัญของการเสริมแรง ควรทำอย่างสม่ำเสมอ จัดสิ่งเร้าให้กับผู้เรียนจนผู้เรียนค้นพบตัวเองในที่สุด และด้วยการพัฒนา เพื่อการสื่อสาร เป็นวิธีการสอนที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกที่ ทุกเวลา ดังคำกล่าวของสคูนส์ สินธพานนท์ (2560) ได้กล่าวประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ว่าเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ปฏิบัติจริง ทำเองอย่างละเอียดรอบคอบอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาข้อมูล สร้างองค์ความรู้และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะกระบวนการเคลื่อนไหวร่างกาย ผู้เรียนได้ฝึกความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความรู้ความสามารถซึ่งกันและกัน รู้จักทำงานร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ฝึกลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียนในการทำงาน เช่น การสังเกต ความรับผิดชอบ ความซื่อตรง ความเอาใจใส่ ความขยันหมั่นเพียร เป็นคนมีเหตุผล รู้จักพึ่งพาตนเอง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำความรู้ ความคิด หรือแนวทางที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิต หรือในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ สอดคล้องกับประคองศรี สายทอง ได้กล่าวถึงประโยชน์เอกสารประกอบการเรียน ว่าเป็นผลงานทางวิชาการที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ที่จะช่วยในการเรียนการสอน เป็นแนวทางให้ผู้สอนจัดกิจกรรมและประสบการณ์สำหรับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยแก้ปัญหาคาใจ ขาดแคลน ตำราของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีเอกสารสำหรับศึกษาทำความเข้าใจบทเรียนและฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเรียน ช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจใคร่รู้และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (ประคองศรี สายทอง, 2555) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมณี โสพัฒน ได้รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส21102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (STAD) ผลการวิจัยพบว่า เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส21102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัย

สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.39/84.07 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ (เกษมณี โสพัฒน, 2559) และบัญชา วงศ์เสนา รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด ภูมิปัญญาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพของ เรื่อง เอกสารประกอบการเรียน ชุดภูมิปัญญาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.95/89.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ (บัญชา วงศ์เสนา, 2560)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต และจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน จากการทดสอบ มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย ชั้นที่ 1 (ทุกข์) กำหนดปัญหา ชั้นที่ 2 (สมุทัย) สาเหตุหรือตั้งสมมติฐาน ชั้นที่ 3 (นิโรธ) ผล หรือผลการทดลอง ชั้นที่ 4 (มรรค) วิธีแก้ปัญหา หรือวิเคราะห์ข้อมูล และชั้นที่ 5 ชั้นประเมินผลและสรุปผล เป็นวิธีที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต และจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นั้น จะเป็นบันไดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเกิดกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน จากการระบucำถามนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือการสรุปผล โดยเป็นการนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาบูรณาการ โดยชี้ให้เห็นถึงกระบวนการคิดที่ประกอบด้วยขั้นตอนให้เห็นอย่างชัดเจนอีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำเสนอการเขียนสื่อความการรายงาน รวมถึงการวิเคราะห์ออกมาส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ของนักเรียนได้ อีกทั้งรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ที่พัฒนาขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น มีเนื้อหาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน ความรู้ที่ได้นั้นมาจากการหาความรู้จากเอกสารประกอบการเรียนและได้ปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนอย่างมีความสุข สนุกกับการเรียนทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภณ กิ่งนอก ได้พัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประทาย ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประทาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 (โสภณ กิ่งนอก, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของภาสุดา ภาคาผล ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมมีพฤติกรรม จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ภาสุดา ภาคาผล, 2560)

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการประเมินทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ นักเรียนมีผลการประเมิน อยู่ในระดับคุณภาพดีขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำมาสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีทักษะชีวิต และร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี โดยในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน มีฐานแนวคิดมาจากหลักการแนวคิดที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา หลักการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลักการจัดการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการเรียน และหลักการส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ มีหลักการในการจัดการเรียนรู้ที่ว่า นักเรียนต้องลงมือเรียนรู้และคิดด้วยตัวเอง มีบทบาทการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active) นักเรียนจะต้องเป็นผู้จัดการกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และจะต้องสร้างความหมายจากสิ่งนั้นด้วยตนเอง ส่วนบทบาทของครูคือ จะต้องทำหน้าที่ช่วยสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดแก่นักเรียน จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความสนใจของนักเรียน ดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปในทางส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน ให้คำปรึกษาแนะนำ ทั้งด้านวิชาการ และด้านสังคมแก่เด็ก ดูแลให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหา นอกจากนี้ครูยังต้องมีความเป็นประชาธิปไตย และมีเหตุผลด้วย กระบวนการศึกษาธิการ และทิศนา ขัมมณีนี ซึ่งในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการ

เรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 (ทุกข์) กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 (สมุทัย) สาเหตุ หรือตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 3 (นิโรธ) ผล หรือผลการทดลอง ขั้นที่ 4 (มรรค) วิธีแก้ปัญหา หรือวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลและสรุปผล โดยครูจะประเมินความเข้าใจของนักเรียนโดยการใช้คำถาม ถามถึงความเข้าใจว่านักเรียนสามารถวิเคราะห์ว่าสิ่งสำคัญคืออะไร มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน ด้วยหลักการใดที่มาสนับสนุน เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ในขั้นนี้นักเรียนจะได้รับการฝึกบุคลิกภาพในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการสร้างจิตสาธารณะ และจิตอาสาให้กับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557; ทิศนา ขัมมณี, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณณภัทร กตตน์วงศกร ได้ทำการศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการอารมณ์ และความเครียดและด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับดีทุกด้าน ส่วนผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจ และจดจำเนื้อหาสาระวิชาที่เรียนได้ง่ายขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้มีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน รวมถึงฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง ซึ่งเป็นการฝึกการคิดและการตัดสินใจของนักเรียนมีการอภิปรายความรู้ร่วมกันในกลุ่มและเพื่อนร่วมชั้นเรียน รวมทั้งบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้กับนักเรียนได้ทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ โดยมีครูเป็นเพียงผู้แนะนำเท่านั้น ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข รวมถึงการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษายังช่วยให้นักเรียนทำงานได้ อย่างเป็นระบบและรอบคอบ สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และที่สำคัญทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก (รณณภัทร กตตน์วงศกร, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญชา วงศ์เสนา รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดภูมิปัญญาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสาร

ประกอบการเรียน ชุดภูมิปัญญาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก (บัญชา วงศ์เสนา, 2560)

สรุป

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ 1) คู่มือการใช้รูปแบบ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ (โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 (ทักข) กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 (สมุทัย) สาเหตุ หรือตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 3 (นิโรธ) ผล หรือผลการทดลอง ขั้นที่ 4 (มรรค) วิธีแก้ปัญหา หรือวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลและสรุปผล) สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความคิดเห็นผู้อำนวยความสะดวก บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ และภาคผนวก (แบบสังเกตและแบบประเมินผลงานนักเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์) และ 2) เอกสารประกอบการเรียน โดยมีขั้นตอนในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ และการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งประกอบด้วย ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ขั้นตอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม แนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูควรอธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ ทั้ง 5 ขั้นตอนและวิธีเข้าใจเอกสารประกอบการเรียนอย่างละเอียดและชัดเจน เพื่อ ความถูกต้องในการเรียนรู้

2. จากผลการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริม ทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน แสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ได้มากขึ้น ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับ เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ไปใช้ในการสอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธเพื่อ ส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน ในเนื้อหาบทอื่น รายวิชาอื่น ๆ และในระดับชั้นอื่นอีก

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนรูปแบบอื่นร่วมกับรูปแบบการ จัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสาร ประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เช่น การเรียนรู้แบบบูรณาการ การ เรียนรู้แบบสืบเสาะ ฯลฯ

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม แนววิถีพุทธ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและจิตสาธารณะ ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ร่วมกับสื่อหรือนวัตกรรมอื่น ๆ เช่น แบบฝึกทักษะ คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน (CAI) ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). โครงการงาน เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกษมณี โสพัฒน. (2559). รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส21102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (STAD). โรงเรียนสายธารวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ.
- งานวัดและประเมินผล, โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย). (2565). สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำปีการศึกษา 2565. โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) เทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตเพอร์เฟกชัน.
- ทิตินา แคมมณี. (2555). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญชา วงศ์เสนา. (2560). รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด ภูมิปัญญาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม. โรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด.
- ประคองศรี สายทอง. (2555). การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภาสุตา ภาคผล. (2556). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครสวรรค์: ห้างหุ้นส่วนจำกัดริมปีงการพิมพ์.
- รณภัท กตตน์วงศ์กร. (2557). การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิดา ขาวมงคล เอกแสงสี. (2553). หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2552). การสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นทักษะกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- สมศักดิ์ ประชุมชนะ. (2552). การสร้างเอกสารประกอบการสอนรายวิชา ส 031: การปกครองของไทยเรื่อง รัฐธรรมนูญไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุคนธ์ สีนธพานนท์ และคณะ. (2560). พัฒนาทักษะการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- โสภณ กิ่งนอก. (2559). การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. โรงเรียนประทาย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ เทศบาลนครสงขลา. (2565). รายงานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครสงขลา ประจำปี 2564-2565. เทศบาลนครสงขลา.

